

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW:

— BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! **METBUGAT — ELEKTRON GAZETI**

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

Our main goal is to serve the Motherland! **ELECTRONIC NEWSPAPER**

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar.

№17 (67) 2023-nji ýylyň 20-nji iýuny

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

12-nji iýunda hormatly Prezidentimiz Koreýa Respublikasynyň Türkmenistanda täze bellenen Adatdan daşary we Doly ygtyýarly ilçisi Ji Kýu-Tegi kabul etdi. Ol döwlet Baştutanymyza ynanç hatyny gowşurdy. Diplomat wagt tapyp ka-

bul edendigi üçin tüýs ýürekden hoşallyk bildirip, hormatly Prezidentimize Koreýa Respublikasynyň Prezidenti Ýun Sok Yoluň aýdan mähirli salamyny we tutuş türkmen halkyna ýollan iň gowy arzuwlyny ýetirdi.

Duşuşygyň dowamynda döwletara gatnaşyklaryň ikitaraplaýyn görnüşde, şeýle hem abraýly halkara guramalaryň, ilkinji nobatda, Birleşen Milletler Guramasynyň çäklerinde ýola goýulýan hyzmatdaşlygyň sazlaşykly ösüşe eýedigi nygtaldy.

15-nji iýunda hormatly Prezidentimiz Garaşsyz Döwletleriň Arkalaşygynyň Tohumçylyk meseleleri boýunça hökümetara utgaşdyryjy geňeşiniň başlygynyň orunbasary, «Semena» assosiasiýasynyň prezidenti Iwan Kuzmini kabul etdi.

Duşuşygyň ahyrynda hormatly Prezidentimiz we myhman ýurdumyz bilen GDA-nyň Tohumçylyk meseleleri boýunça hökümetara utgaşdyryjy geňeşiniň arasyndaky hyzmatdaşlygyň täze many-mazmun bilen baýlaşdyrylyp, mundan beýläk-de üstünlikli ösdüriljekdigine ynam bildirdiler.

16-nji iýunda hormatly Prezidentimiz Onuň Alyjenaby, Beýik Britaniýanyň we Demirgazyk Irlandiýanyň Birleşen Patşalygynyň Patşasy Karl III-ä onuň resmi ýaş toýy mynasybetli mähirli gutlaglaryny, iň gowy arzuwlyny ýollady.

16-nji iýunda hormatly Prezidentimiz Ministrler Kabinetiniň giňişleýin göçme mejlisini geçirdi we Arkadag şäheriniň gurluşygynyň ikinji tapgyrynyň düýbünü tutmak dabarasyna gatnaşdy.

Syýasy teswir

Giňişleýin göçme mejlisiň dowamynda döwlet Baştutanymyz türkmen halkynyň milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň tagallalary bilen döredilen Gurbanguly Berdimuhamedow adyndaky Howandarlyga mätäç çagalara hemaýat bermek boýunça haýyr-sahawat gaznasynyň durmuşa geçirýän işleri bilen bagly täze kitabyň neşir edilendigini habar berdi.

19-njy iýunda Türkmenistanyň daşary işler ministriň orunbasary B.Mätiýew Slowakiýa Respublikasynyň Türkmenistandaky Ilçisi Wiktor Boreskiden ynanç hatlarynyň nusgalaryny kabul etdi.

B.Mätiýew Ilçini jogapkär wezipä bellemegi bilen gutlap, türkmen tarapyň diplomatik işleriniň durmuşa geçirilmegine goldaw we ýardam bermäge taýýardygyny nygtady.

Gepleşikleriň dowamynda uly mümkinçiliklere eýe bolan söwda-ykdysady hyzmatdaşlygy has-da giňeltmegiň zerurlygy barada umumy pikir beýan edildi. Şu nukdaýnazardan söwda-ykdysady we ylmy-tehniki hyzmatdaşlyk boýunça hökümetara toparynyň nobatdaky mejlisini geçirmek hem-de iki ýurduň telekeçileriniň özara saparlaryny guramak ýaly meseleleriň üstünde durlup geçildi.

«Ýaş diplomatyň sesi».

«UÇURYM – 2023» DABARASY

■ 2023-nji ýylyň 16-njy iýunynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynda «Uçurym – 2023» dabarasy geçirildi. Uly ruhbelentlige beslenip geçen dabarada ýokary okuw mekdebini tapawutlanan diplom bilen tamamlan we ylmy bäsleşikleriň ýenijileri bolan uçurymlara ýörite Hormat hatlary we ýadygärlik sowgatlary gowşuryldy. Uçurymlar üçin guralan baýramçylyk konserti dabara gatnaşyjylarda uly şatlyk duýgusyny döredti.

■ On June 19, 2023, at the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan,

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

■ 15 июня 2023 года в Международном университете нефти и газа имени Ягшыгелди Какаева в Ашхабаде состоялась международная научно-практическая конференция на тему «Энергетические перспективы, новые технологии и экологические аспекты разработки углеводородных месторождений». В конференции приняли участие высокопоставленные

лица правительства Туркменистана, руководители отечественных и международных нефтегазовых компаний, представители международных организаций и исследовательских центров, международное и туркменское академическое сообщество, а также студенты вузов Туркменистана. Конференция состояла из пленарного заседания и работы 3 секций.

THE PRESENTATION CEREMONY OF THE NEW PUBLICATION

a presentation ceremony of the publication dedicated to the Gurbanguly Berdimuhamedov Charity Foundation for Supporting Children in Need of Shelter was held at the organization of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan. First to speak was the Deputy Minister of Foreign Affairs of Turkmenistan Mahri Bashimova, as well as the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Uzbekistan to Turkmenistan Akmaljon Kuchkarov, the Deputy

Representative of the United Nations Children's Fund in Turkmenistan Adrian Salliwa, the Deputy Permanent Representative of the United Nations Development Program in Turkmenistan Tomisa Paovich, the institute teachers spoke. They expressed heartfelt gratitude to the National Leader of the Turkmen people for his comprehensive concern for the well-being and happiness of the young generation.

«Ýaş diplomatyň sesi».

Arkadag şäheri – gülläp ösüşiň kepili

2023-nji ýylyň 16-njy iýunynda hormatly Prezidentimiziň gatnaşmagynda bolup geçen ajaýyp wakalar berkarar Watanymyzda alnyp barylýan işleriň ýurdumyzyň rowaçlygyny we mähriban halkymyzyň bagtyýar durmuşyny üpjün etmäge gönükdirilendigini nobatdaky gezek aýdyň ýüze çykardy. Şonda Arkadagly Serdarymyz dabaraly ýagdaýda Arkadag şäheriniň gurluşygynyň ikinji tapgyrynyň düýbünü tutup bermek bilen bu ugurda alnyp barylmalý işlere badalga berdi.

Mälim bolşy ýaly, türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedow Arkadag şäherinde alnyp barylýan işler bilen yzygiderli gyzyklanyp durýar hem-de täze şäheriň «akyly» şäher konsepsiyasy esasynda we bildirilýän ýokary derejeli ekologiýa talaplaryna laýyklykda kämil bolmagy ugrunda uly tagalla edýär.

Gahryman Arkadagymyzyň tabşyrygyna laýyklykda, gurluşykda milli binagärlik ýörelgeleri bilen häzirkizamanýň ösen tejribesiniň utgaşdyrylmagy möhüm wezipe hök-

münde kesgitlenildi. Şunda häzirkizamanýň täzeçil tehnologiýalarynyň, sanly ulgamyň ornaşdyrylmagyna aýratyn ähmiýet berilýär. Ýurdy senagatlaşdyrmagyň çäklerinde Arkadag şäherini gurmagyň ikinji tapgyrynda ululy-küçli önümçilik kärhanalary, aýratyn-da, gaýtadan işleýän önümçilikler dörediler.

Arkadag şäheriniň gurluşygynyň ikinji tapgyrynda gurlumagy meýilleşdirilýän desgalar toplumynyň hatarynda 2 gatly ýaşayş jaý toplumynyň, seýilgäh zolaklarynyň, häzirkizaman aragatnaşyk ulgamyna degişli döwrebap serişdeler zolaklarynyň, statistika hasabatlaryny sanly ulgam arkaly tabşyrmagyň programma üpjünçiliginiň, elektron resminama dolanyşygy ulgamynyň merkezleriniň şekil taslamalary bar.

Türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedow Arkadag şäherini gurmagyň ikinji tapgyrynda bina edilmege meýilleşdirilýän dürli maksatly desgalaryň gurluşygyna başlamaga ak pata berip, bu işde häzirkizamanýň ösen tej-

ribesiniň netijeli ulanylmalydygyny aýtdy. Şunda ýaşlaryň, aýratyn-da, ugurdaş ýokary okuw mekdepleriniň ýaş mugallymlarydyr talyplarynyň täzeçil pikirleriniň we teklipleriniň işjeň peýdalanylmalydygy bellenildi.

16-njy iýunda bolup geçen dabaralaryň dowamynda hormatly Prezidentimiz Arkadag şäheriniň edara-kärhanalary üçin niýetlenen gulluk awtoulaglarynyň açarlaryny hem gowşurdy. Bu awtoulaglar täze şäherde işleriň sazlaşykly alnyp barylmagynda, öňde goýlan wezipeleriň üstünlikli ýerine ýetirilmeginde ähmiýetli bolar.

Mejlisiň dowamynda hormatly Prezidentimiz «Arkadag şäheriniň häkimliginiň maddy binýadyny berkitmegiň meseleleri hakynda» hem-de «Arkadag şäherini ösdürmegiň meseleleri hakynda» kararlara gol çekdi. Şeýlelikde, 16-njy iýunda ata Watanymyzyň taryhy ösüşiň senenamasy-na altyn sahypany ýazan ajaýyp wakalaryň üsti ýetirildi. Hormatly Prezidentimiziň Arkadag şäheriniň birinji tapgyrynyň gurluşygynyň tamamlanmagy we onuň gurluşygynyň ikinji tapgyrynyň düýbünüň tutulmagy mynasybetli, guralan dabaralara gatnaşmagy ýurdumyza amala aşyrylýan ägirt uly işleriň üstünlige eýe bolýandygynyň nobatdaky subutnamasyna öwrüldi.

Selbi NAZAROWA,

**Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutunyň mugallymy.**

TÜRKMEN WEKILIÝETI

TERRORÇYLYGA GARŞY GÖREŞMEK BOÝUNÇA HEPEDELIGE GATNAŞYAR

Türkmenistanyň daşary syýasatynyň ileri tutulýan ugurlarynyň biri Birleşen Milletler Guramasy bilen strategik esasynda ýakyndan we köpugurly hyzmatdaşlyk etmek bolup durýar. Birleşen Milletler Guramasy dünýäde in iri we abraýly halkara gurama bolmak bilen, dünýäde parahatçylygy, howpsuzlygy, durnukly ösüşi üpjün etmede, derwaýys meseleleriň syýasy-diplomatik ýollar we gepleşikler arkaly çözülmegini kepillendirmekte hem-de uzakmöhletli maksatlary bilelikde amala aşyrmakda ähli agza döwletleriň tagallalaryny birleşdiriji esas hökmünde häzirkizaman halkara gatnaşyklary ulgamynyň emele getiriji sütüni bolup hyzmat edýär. 1992-nji ýylyň 2-nji martynda Türkmenistan Birleşen Milletler Guramasyna doly ygtyýarly we deňhukukly agza boldy. Türkmenistan Garaşsyzlyga eýe bolan ilkinji günlerinden başlap, Birleşen Milletler Guramasy bilen ysnyşykly gatnaşyklary saklaýar we özara ylalaşylan çözümleriň işlenip düzülmegi, kabul edilmegi, hususan-da, häzirkizaman wehimlerine we howplaryna garşy göreşde tagallalary birleşdirmek, parahatçylygy üpjün etmek we durmuş-ykdysady ýagdaýy dikeltmek üçin netijeli kömekleri bermek ýaly işlere has işjeň gatnaşýar. Şeýle çäreleriň biri hem 19-njy iýunda Nýu-Ýork şäherinde öz işine başlan BMG-niň Terrorçylyga garşy göreşmek boýunça hepdelik bolup durýar. Ol BMG-ä agza döwletleriň Terrorçylyga garşy göreşmek agentlikleriniň ýolbaşçylarynyň

üçünji maslahatyny, Birleşen Milletler Guramasynyň Terrorçylyga garşy Global strategiýasynyň gaýtalanýan iki ýyllyk sekizinci kararnamasyny kabul etmeklik üçin Baş Assambleýanyň plenar duşuşygyny hem-de birnäçe goşmaça çäreleri öz içine alýar.

BMG-ä agza döwletleriň Terrorçylyga garşy göreşmek agentlikleriniň ýolbaşçylarynyň üçünji maslahaty 19-20-nji iýunda hepdeligiň birinji segmenti hökmünde «Köptaraplaýyn we institusional hyzmatdaşlyk arkaly terrorçylyga garşy göreş» mowzuk esasynda geçirildi. Maslahat BMG-ä agza ýurtlara we onuň guramalaryna maglumat hem-de tejribe alyşmakda BMG-niň Terrorçylyga garşy göreş boýunça global strategiýasynyň dört esasy ugrunyň çäklerinde hyzmatdaşlygy giňeltmek üçin mümkinçiliklere garamakda platforma bolup çykyş etdi. Maslahat Guramanyň Baş sekretary tarapyndan teklip edilen Parahatçylygyň hatyrasyna täze gün tertibini hem-de şu ýylyň ahyrynda Nigeriyada Afrikada Terrorçylyga garşy sammitiniň täze gün tertibini taýýarlamakda möhüm orun tutýar. Hepdelige türkmen wekiliýeti tarapyndan Türkmenistanyň Daşary işler ministriňiň orunbasary Wepa Hajyýew gatnaşýar. Bu bolsa ýurdumyzyň terrorçylyga garşy göreş hem-de sebitleýin we global howpsuzlygy üpjün etmek ýörelgelerine berk ygrarlydygyny görkezýär.

Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy agza döwletleriň terrorçylyga

garşy ileri tutýan ugurlaryny kesgitleýän resminamalary göz önüne tutmak bilen, Guramanyň Terrorçylyga garşy Global strategiýasyny her iki ýyldan gözden geçirýär we oňa üýtgeşmeler girizýär. Ol 2006-njy ýylyň 8-nji sentýabrynda konsensus esasynda kabul edilip, häzirkizaman çenli esasy dört elementi — Terrorçylygyň ýaýramagyna getirýän ýagdaýlary aradan aýyrmak, Terrorçylygyň önüni almak we oňa garşy göreşmek, Terrorçylyga garşy göreşmekde BMG-niň ornuny güýçlendirmek we bu ugurda hemmeler üçin adam hukuklaryna hormat goýulmagyny üpjün etmek boýunça çäreleri özünde saklaýar.

Birleşen Milletler Guramasynyň Terrorçylyga garşy Global strategiýasynyň sekizinci kararnamasyny kabul etmeklik üçin Baş Assambleýanyň plenar duşuşygy 22-23-nji iýunda Terrorçylyga garşy göreşmek boýunça hepdeligiň ikinji segmenti hökmünde geçirilýär we oňa ähli agza döwletler özlerniň tekliplerini berýärler. Bu hökümetara işi ýerine ýetirmekte koordinatör hökmünde Baş Assambleýanyň Prezidenti Kanadanyň we Tunisiň hemişelik wekillerini belledi.

Hepdeligiň üçünji segmenti goşmaça çäreler bolup durýar. 40 sany çäre göz önüne tutulyp, olar gapma-garşylykly wakalaryň, terrorçylygyň we zorlukly ekstremizmiň önüni almak, oňa garşy göreşmek, şol sanda adam hukuklaryny hormatlamak ýaly in oňat tejribeleri alyş-çalyş etmede we olary öwrenmeklige mümkinçilik döredýär. Sebit-

de we dünýäde parahatçylygy, howpsuzlygy üpjün etmede ähli tagallalaryny gaýgyрмаýan Türkmenistan döwletimiz 2019-njy ýylda Duşanbede geçirilen «Terrorçylyga we onuň maliýeleşdirilmegine, şol sanda neşe serişdeleriniň bikanun dolanyşygyna we gýramaçylykly jenaýatçylyga garşy göreşmekde halkara we sebitleýin hyzmatdaşlyk» atly ýokary derejeli maslahatyna, 2022-nji ýylda «Serhet howpsuzlygy hem-de terrorçylyga garşy göreşmek we terrorçylaryň hereketleriniň önüni almak üçin serhet gözegçiliği ugurlaryndaky halkara we sebit hyzmatdaşlygy» atly maslahatyna, Daşkentde Hereketleriň bilelikdäki meýilnamasynyň (HBM) 10 ýyllygyna bagyşlanyp «BMG-niň Terrorçylyga garşy Global strategiýasynyň durmuşa geçirilmegi boýunça Hereketleriň bilelikdäki meýilnamasynyň çäklerinde Merkezi Aziýa ýurtlarynyň sebitleýin hyzmatdaşlygy» ýaly maslahatlara yzygiderli gatnaşylmagy döwletimiz tarapyndan durmuşa geçirilýän daşary syýasatyň aýdyň ýüze çykmasydur.

Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan döwletimiziň halkara maslahatlaryna gatnaşmagy bilen terrorçylyk wehimlerine, neşe serişdeleriniň bikanun dolanyşygyna we adam söwdasyna garşy göreşmek boýunça BMG-niň alyp barýan işlerinde çetde durmaýanlygyny subut edýär.

Annagözel MEKANOWA,
**Halkara gatnaşyklary fakultetiniň
III ýyl talyby.**

22-23-nji iýunda Terrorçylyga garşy göreşmek boýunça hepdeligiň ikinji segmenti geçiriler.

29-njy iýunda Arkadag şäheriniň birinji tapgyry dabaraly ýagdaýda açylyp, ulanylmaga berler.

MAGTYMGUŁY PYRAGY —

BEÝIK SAKAŽURNALIST WE SAKAPUBLISIST ŞAHYR

(Soňy. Başlangyjy gazetiniň 63, 65-nji sanlarynda).

Prožurnalistika — sakažurnalistika degişli ýörelgeleriň nukdaýnazaryndan, Magtymgulynyň döredijiligine ser salsak, bu ugurda şahyryň eserleriniň giden bir uly prožurnalistik hazynadygyny görmek bolýar. Şol bir hatarda, Gorkut atanyň, Aşyk Aýdyň piriň Magtymguly Pyragy ýaly beýik prožurnalist şahsyýetlerdigine göz ýetirýäris. Magtymgulynyň habar berijilik häsiýetli prožurnalistik döredijiligine şu setirleri mysal görkezmek bolar:

*Bilmeýen soranlara aýdyň bu garyp adymyz,
Asly gerkez, ýurdy Etrek, ady Magtymgulydyr.*

*Bir gije ýatrydym tünüň ýarynda,
Bir tört atly gelip: «Turgul!» diýdiler.*

*Altmyş bäsde, nowruz günü, luw ýyly,
Turdy ajal, ýolun tusdy atamyň.*

Mekan eýläp, üç ýyl iýdim duzuňy,

Şahyryň seljerme häsiýetli prožurnalistik döredijiligine degişli goşgy setirleri:

*«Sözüm aňlan ýok» diýp, ümsüm oturma,
Jahan giňdir, çendan bilen-de bardyr.*

«Arşda-ferşde ne bar, görgül!» diýdiler.

*Ärler bar, müň tümen iýdirseň azdyr,
Adam bardyr — iýen nanyna degmez.*

*Gurdugym, aslynda, bilgil, bu zeminiň myhydyr.
Erer ol erkan mydam, budur ki türkmen binasy.*

Şahyryň çeper-publisistik häsiýetli prožurnalistik döredijiligine degişli mysallar:

Ýıldyzdan ýol ýasap, Aýa sataşdym.

Magtymguly, dili otly, ot saçar,

*Meňli hanym, golun dişläp,
Bizden ki uýat eýleýir.*

Magtymgulynyň şahsyýetinde žurnalistik başlangyçlary oýarmagynyň çuň dini, filosofiki kökleri bardyr. Yslam dininde «Allaň tana!» diýilýär. «Alla bendesiniň içine öz nurundan salyp, adamy döredipdir» diýen sufizm-sopuçylyk taglymatyna eýerip aýtsak, Allany tanamagyň bir şerti öz içindäki Allanyň nuruny, has gönülöp aýtsak, öz içindäki Allany tanamakdyr. «Alla ýaradyjydyr, döredijidir» diýlen Gurhany hakykata salgylanyp aýtsak bolsa, şol ýaradyjy, dörediji güýç her bir ynsanda bolşy ýaly, Magtymguluda hem bar. Ýöne Magtymgulynyň özgelerden tapawudynyň özündäki dörediji, ýaradyjy güýji tananlygyndadyr, tapanlygyndadyr we ony täzedan döredenligindedir, hatda bu tanaýyş, tapys, oýanyş ahwalatyny goşguda beýan etmegi, habar bermegi hem başaranlygyndadyr. Şahyryň «Oýan diýdiler», «Turgul

diýdiler» diýen goşgularynda akyldaryň öz içindäki şol ýaradyjy, dörediji hak nuruny tanap, tapyp, oýananlygyna bagyşlanandyr. Ýöne biz şahyryň döredijilik dünýäsini seljerenimizde, bu oýanyşyň diňe bir şahyrçylyk, danaçylyk bile bagly däl, eýsem prožurnalistika bilen baglanyşykly hem bolup geçendigini görýäris hem-de ol prožurnalistik ýörelgeleri adamzadyň, halkynyň we özüniň bähbidi üçin işletmegi başaranlygynyň şaýady bolýarys.

Hawa, Magtymgulynyň döwründe tehnik şertler bilen şertlendirilen häzirkizki gazet-žurnallar bolmandyr. Emma hak sözi ile-halka ýetirmek ýaly žurnalistikanyň baş borjy bolsa jemgyýetde bolup-

dyr. Ine, şonuň üçin hem gündogar şahyrlary ile aýtjak sözlerini şol döwre mahsus bolan goşgy setirleriniň üsti bilen halka ýetiripdirler.

Goşgy, elbetde, edebiyatyň žanrydyr. Žurnalistikanyň, takmynan, 40 töweregi žanrlary bolsa kyssa görnüşde ýazylan tekstlerden ybaratdyr. Žurnalistikanyň 40 žanrynyň içinde goşgy žanry ýok. Ýöne žurnalistikany prožurnalistika görnüşde alyp, meselä prožurnalistikalaýyn seredenimizde, goşgynyň prožurnalistikanyň hem edebi žanry, habar beriş edebi guraly bolup orta çykýandygyny hem görýäris.

Edebiyatda forma bilen mazmunyň birligine gadymyýetden bäri ähmiýet berip gelyärler. Kimler ikisiniň hem deň bolmagyny ündeseler, kimler mazmunyň forma görä has agramlyrakdygyny öňe sürýärler. Ine, şu forma-mazmun nukdaýyndan seredeninde, Magtymgulynyň döredijiliginde dünýäniň kabul edilip, soňra beýan edilisinde, şol bir hatarda goşgynyň forma mysalynda, prožurnalistik — sakažurnalistik sözüň

bolsa mazmun hökmünde ulanylandygyny görýäris.

Ýeri gelende, Magtymgulynyň döredijiligine publisistik taýdan çemeleşmek babatda hem iki agyz söz aýdasyň gelyär. Publisistika näme? Ol jemgyýete täsir etmek niýeti bilen jemgyýete ýüzlenilip aýdylýan sowatly, intellektleýin sözdür, ile motiwasiýa bermek niýeti bilen aýdar ýaly sözüň bolmagydyr. Ol halkyň aňny we kalbyny özgertjek bolup, jemgyýetçilik durmuşynyň ösüşine täsir etjek bolup aýdylýan sözdür, ýazylýan tekstdir. Magtymgulynyň bolsa ähli döredijiligi jemgyýete, il-halka gönükdirilip ýazylan sözdür. Şeýlelikde, Magtymguly publisist hökmünde hem orta çykan şahyrdyr.

Žurnalistika we publisistika kyssa ýoly bilen ýazylýar. Emma ideýany kyssa we poeziýa ýoly bilen aýtmagyň arasynda uly bir tapawut bolsa bir ädimdir. Bu ýerde diňe forma biraz üýtgeýär, mazmun bolsa şol öňküligine galýar. Şeýlelikde, «Türkmen milli žurnalistikasy we publisistikasy öz gözbaşyny nireden alyp gaýdýar?» diýen sowala hem täzeçe jogap orta çykýar. Bu sowala: «Magtymgulynyň prožurnalistik döredijiliginden alyp gaýdýar» diýmäge esas berýär.

Bularyň hemmesi nämäden habar berýär: bular türkmen žurnalistikasynyň özbaşyna alnan, dünýäden üzňe bir kär däl-de, eýsem dünýä, durmuş, tebigat bilen berk baglanyşyklydygyny, prožurnalistik baglanyşyk arkaly Magtymgulynyň, şeýle hem, Gorkut ata, Aşyk Aýdyň ýaly ençeme şahsyýetleriň döredijiliginiň hem žurnalistika bilen berk baglanyşyklydygyny görkezýär. Munuň özi, birinjiden, žurnalistikany we publisistikany dünýäleýin, tebigatlaýyn we Magtymgulylaýyn açmakda hem-de tanamakda, ikinjiden, Magtymgulyny we ähli sakažurnalist şahsyýetlerimiziň işlerini žurnalistikalaýyn we publisistikalaýyn açmakda žurnalistikany öwreniş ylmyna giň ýol açýar. Munuň özi, Gündogarda öňden bäri gelyän pirlilik däbi bar bolsa, Gorkut ata, Aşyk Aýdyň, Magtymguly ýaly şahsyýetlerimiziň diňe bir sözüň däl, eýsem anyk hünär görnüşinde alsak, žurnalistikanyň we publisistikanyň hem pirlidigini görkezýär. Žurnalistikany pirliligi ulgama, pirliligi hünäre öwürýär. Munuň özi, Magtymgulynyň döredijiligine täzeçe düşünmäge, aýratyn hem, ýaş žurnalistlere öz käriniň nämedigini tanamakda zamanabap ruhy-düşünje berýär. Geljekki žurnalist özüne we kärine düşünmekde täze bir ruhy daýanç sütünini edinýär.

Beýik akyldar şahyrymyzyň şanly toýy gün geçdikçe ýakynlaşýar. Goý, hormatly Prezidentimiziň, Milli Liderimiziň taýsyz tagallalary bilen dünýäde giňden bellenişjek Magtymguly Pyragynyň dürli döredijilik ugurlardaky, şol sanda prožurnalistika ugurdaky şanly toýunyň dabarasy dag aşsyn!

Täçgeldi GUTLYÝEW,
Türkmenistanyň Daşary
işler ministrliginiň Halkara
gatnaşyklary institutynyň mugallymy,
Türkmenistanyň at gazanan žurnalisti.

Türkiýeli professor, filologiýa ylymlarynyň doktory Ahmet Buranyň galamyna degişli «Sözi ganatlandyran şahyr — Magtymguly» atly täze kitap çapdan çykdy.

Magtymgulynyň döredijiliginiň bir çeşmesi türkmen halk döredijiligi, baý türkmen edebiyaty bolsa, beýleki çeşmesi Gündogar edebiyatydyr.

R. Mustakow

Talyp ýyllarym...

Çagalykdan bäri dileg edip, bir gün durmuşa geçirip bilerin diýen köp arzuwlarymy institutymyzyň çäginde amala aşyrmagy başardym. Şol arzuwlarymyň biri hem münbere çykyp, institutda zähmet çekýän mugallymlara, işgärlere, okaýan talyp deň-duşlaryma öz hoşallygymy bildirmek we uçurym deň-duşlaryma ak ýol dilemek.

Göz açyp ýumasy salymda geçip giden baş ýyl bize köp zatly sowgat etdi. Ýokary okuw mekdebine gadam basan ilkinji günümiz dün ýaly göz önümizde janlanýan hem bolsa geçmiş ýakymly ýatlamalarynyň hatarynda bir eýýäm öz ornuny tutupdyr. Geçen ýyllaryň dowamynda institutymyzyda ajaýyp pursatlary, unudylmajak wakalary başdan geçirip, talyp gündeligimiziň sahypalaryna «öçmejek syýa» bilen ýazdyk. Üstünden ýyllar geçip, gündeligimizi okanymyza da ýüzümizde ýylgyrşyň peýda bolmagyna sebäp boljak wakalaryň gahrymanlary şu gün şu zalda bir ýere jemlendiler. Olaryň ýarysy bize ylym-bilim bilen bilelikde durmuşy öwreden hormatly mugallymlar, ýarysy bolsa begenjimizi, şatlygymyzy, gynanjymyzy paýlaşan mähriban talyp deň-duşlarym.

Talyp ýyllar ynsan durmuşynyň bahar paslydyr. Dertsiz-aladasyz, gülşüp-degşip geçiren baş ýylymyz bize geljekde nähili ýaşamalydygymyzy öwrettdi. Halkymyz üçin iň bähbitli işleriň düýbünü tutup, Watanymyz üçin zähmet çekmelidigimizi aňymyza ornaşdyrdyk. Bize yhlasyny siňdiren mugallymlarymyzyň ýüzünü güldürip, döşlerini gabartjak işleri durmuşa geçirip, institutymyzyň abraýyny ösdürmäge goşant goşjak adamlar bolup ýetişmek üçin elimizde baryny gaýgymarys.

Durmuşyň kynçylyklaryny ýeňip, gazanan ilkinji üstünligimde meni ýakynandan goldan ene-atama, mugallymlaryma, ýakyn dostlaryma çäksiz hoşallygymy bildirýärin.

Laçyn RAHMANOWA,
institutyň uçurymy.

Hoşlaşyk sözi

*Bu gün hoşlaşyk gün institut bilen,
Biraz galygy, joşgun, hyjuw, alada.
«Nirde bilim aljak?» diýip sorsalar,
Ýene seni saýlardym men ýañadan.*

*Diplomat, hukukçy, ykdysatçylar
Watan kuwwatyna bolsalar şarik.
Halkaraçy žurnalistler geljekde
Olaň zähmetini ederler taryp.*

*Sagboluň mugallymlar, minnetdar Size,
Uçurymlaň çyn yürekden sözleri.
Gaibar-gaibar ýyl geçse-de üstünden,
Ýatlarys biz şul mähriban ýüzleri.*

*Ganatlarymyz siziň bilen güýçlüdir,
Aýdyň maksatlaryň belentdir heňi.
Biz seni hiç wagt çykarmarys ýatdan,
Bilim ojagymyz, hoş gal HGI!*

Sona HALYKOWA,
institutyň uçurymy.

ПРОИЗВОДСТВО С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ МАРКЕТИНГА

Маркетинг является оригинальным единством строгой науки и умением эффективно работать на рынке. Также это единый комплекс организации производства и сбыта товара, направленный на выявление и удовлетворение потребностей конкретной группы потребителей с целью получения прибыли.

Маркетинг сравнительно молодая наука (около ста лет), но это не означает, что до признания данной науки никто не использовал ее методы. В основном это происходило на подсознательном уровне: с момента появления товара и рынка каждый торговец был заинтересован в том, чтобы продать свой товар, используя различные попытки его продвижения (реклама, исследование покупателей и т. д.). Естественно, это все было на примитивном уровне. Американский ученый, экономист Питер Дукер считал, что родиной маркетинга была Япония. В 1690 г. в Токио поселился основатель в будущем знаменитого рода Мицуи и открыл первый универсальный магазин. В этом магазине господин Мицуи проводил торговую политику, которая опережала свое время примерно на 250 лет.

И лишь в последние десятилетия в науке управления появилось новое, с четко обозначенными границами, функциями, целями, методами течение под названием «маркетинг». Данный термин появился впервые в начале XX в. в США, а спустя всего лишь 15 – 20 лет он проник и начал активно использоваться и развиваться во многих странах мира. Свое развитие маркетинг начинает в 1960 – 1970 гг., влияние на это оказывают как внешние, так и внутренние факторы:

а) возросший уровень жизни;

- б) увеличение части располагаемого дохода;**
- в) повышение качества предоставляемых услуг социальной сферы;**
- г) развитие систем сообщения (люди активно начинают путешествовать, привозя с собой не только новые товары, но и новые потребности);**
- д) желание с пользой для себя проводить свое свободное время.**

В связи с этим предприниматели начинают исследовать данные факторы с целью совершенствования своих товаров, увеличение продаж и максимизации прибыли. В эти маркетинговые программы фирмы закладывают мероприятия по улучшению качества товара, его ассортиментных групп, исследование покупателей, потенциальных конкурентов, задачи ценовой политики, способы и приемы увеличения спроса и многое другое.

Маркетинг охватывает все звенья технологической цепочки. Маркетинг - это идеология рынка, это принцип мышления и действия предприятия в рыночных условиях.

Маркетинговое обеспечение деятельности предприятия: «Цель маркетинга - сделать усилия по сбыту ненужными, т.е. так хорошо познать и понять клиента, что товар или услуга будут точно подходить последнему и продавать себя сами».

Маркетинг включает: исследование рынка, рекламу, продвижение продукции, ценовую политику, ассортиментную политику, выбор каналов товародвижения, стимулирование сбыта, определение дизайна изделия-ми сервисное обслуживание.

Маркетинг является своей образной философией производства, которая постоянно подчинена рынку, политическим, экономическим и социальным воздействиям. При правильном «понимании окружающей среды», умении быстро реагировать на рыночные изменения, умение принимать гибкость в решении стратегических и тактических задач маркетинг может стать фундаментом для долгосрочной и прибыльной деятельности любой фирмы.

Отсюда роль маркетинга для экономики – это повышение торгово-рыночной эффективности.

В настоящее время в Туркменистане в условиях перехода на рыночную экономику все глубже внедряются маркетинговые приемы. В настоящее время работники сферы торговли Туркменистана осваивают новейшие информационные и маркетинговые технологии.

В настоящее время я работаю над темой о положительных и отрицательных воздействиях рекламы в маркетинге на людей.

Огулбагт АТАЕВА,
студентка III курса факультета
международных экономических отношений.

2022-2023-nji okuw ýylynda TDIM-iň Halkara gatnaşyklary institutynda 78 sany talyp uçurym boldy.

Чтобы компания выглядела умной, понадобится хороший маркетинг. Чтобы клиент ощущал себя умным, необходимо восхитительный маркетинг.

Дж.Чернов

Баш редактор
Аýnabat NAZAROWA

Баш редакторыň орунbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätip: B.Garaýew.

Jogapkär kätibiň оруnbasary: A.Kaşaňow.

Kätip: A.Nobatowa.

Bölüm müdiri: J.Öwezowa.

Edebi işgärler: A.Ýazweliýew, A.Atajkowa.

Fotohabarçy: T.Myratlyýew.

Korrektorlar: A.Hudaybergenowa, A.Döwletowa.

Redaksion geňeşiň agzalary:

B.Ataýew, M.Berdinyýazow, W.Kadyrow,

R.Bäşimow, B.Saryýew, T.Gutlyýew,

B.Amansaryýew, B.Karaýew, A.Jumagulyýew,

M.Gandymowa, T.Babaýewa,

P.Çaryýew, O.Hemzäýew, T.Döwletowa,

J.Pürjähewa, O.Amanmuhammedowa.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň www.iirmfa.edu.tm
internet saýtynda
ýerleşdirilýär.

E-mail:

yashdiplomathgi@gmail.com